

Dansk Gartneri

Dansk Gartneri
Årsberetning 2008/09

2008 - et år med kriser og muligheder

KAJ JØRGENSEN
FORMAND I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

2008 blev præget af tre store internationale kriser, som hver på sin måde vil få konsekvenser de kommende år. Jeg tænker på finanskrisen, fødevarerkrise og energikrisen. Hver for sig alvorlige kriser, men jo også kriser, der giver nye muligheder og perspektiver.

Finanskrisen betød mangel på likviditet, stigende renter og finansiell uro, der absolut ikke gjorde det nemmere at være gartner. Vi må håbe, at den solide opbakning til det danske bankvæsen viser sig effektiv, så renterne kan fortsætte nedad, og tilliden til systemet vender tilbage.

Fødevarerkrise gav en overgang kraftigt stigende priser på bl.a. korn, ris og mejeriprodukter. Potteplantepriserne og grøntsagspriserne fulgte generelt ikke med op, så de kraftigt stigende priser på energi, arbejdskraft, transport, gødning osv. blev

en ekstra udfordring ude på gartnerierne. Mange steder er den blevet håndteret med vanlig effektivitet og iverigdom.

Så er der energikrisen, som i foråret og sommeren 2008 gav anledning til mange bekymrede miner i hele branchen. Senest har statsministeren benyttet det som anledning til at lancere en ny Grøn Vækst-strategi, hvor jordbruget på én gang skal underkastes skrappe regulering bl.a. på energi- og klimaområdet og på samme tid have nye bedre vækstmuligheder. Det første accepterer vi som en præmis; det andet har vi sat os for at præge mest muligt. Derfor spiller vi løbende ind til de ministerier, der arbejder med Grøn Vækst, og derfor har vi løbende mange kontakter til politikere og relevante ministre. Noget af det allervigtigste for gartnerisektoren vil være rammer, der sikrer flere investeringer i nyt væksthuseareal, som har et langt lavere energiforbrug end det ældre areal, der ved samme lejlighed bør reduceres.

Vore væksthuse producerer hen over året omtrent dobbelt så meget energi, som de forbruger. Der er spændende projekter i gang, som tager sigte på at udnytte overskudsvarmen, og fra Dansk Gartneris side bakker vi op om alle de tiltag, der trækker gartnerisektoren i retning af et mindre forbrug af fossil energi og dermed en større samfundsaccept.

I løbet af et foreningsår indgår mange medlemmer i det erhvervs-politiske arbejde både med at åbne deres virksomheder for besøg og give

foreningen input til dens arbejde. Det har stor værdi, og det vil jeg gerne sige tak for! Når man som Dansk Gartneri er en mindre brancheorganisation, er det afgørende for gennemslags-

kraften og resultaterne, at medlemmerne bakker op. Også en tak til Landbrugsrådet og vores politiske samarbejdspartnere for med- og modspil!

Vore væksthuse producerer hen over året omtrent dobbelt så meget energi, som de forbruger. Der er spændende projekter i gang, som tager sigte på at udnytte overskudsvarmen, og fra Dansk Gartneris side bakker vi op om alle de tiltag, der trækker gartnerisektoren i retning af et mindre forbrug af fossil energi og dermed en større samfundsaccept.

FOTO: LOTTE BJARKE

Dansk Gartneris sekretariat

Flemming Nør-Pedersen
Sekretariatschef

Arbejdsområde:
Daglig leder af Dansk Gartneris politiske sekretariat på Axelborg.

E-mail: fnp@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 15
Mobil: +45 27 24 57 15
Fax: +45 33 39 41 40

Leif Marienlund
Konsulent

Arbejdsområde:
Energi, landbrugslov, offentlig planlægning.

E-mail: lmk@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 47
Mobil: +45 40 38 64 66
Fax: +45 33 14 56 55

Bjarne Pugholm Johansen
Konsulent

Arbejdsområde:
Statslån og -støtte, skatter og afgifter, integreret produktion, økologi, finansiering, fonde, erhvervsjura, statistik.

E-mail: bpj@danskgartneri.dk
Tlf: +45 33 39 45 46
Mobil: +45 40 38 64 48
Fax: +45 33 14 56 55

Torben Lippert
Konsulent

Arbejdsområde:
Miljø, plantesundhed, fødevarer, plantenyheder, markedsordningen for frugt og grønt.

E-mail: tbl@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 49
Mobil: +45 24 41 94 32
Fax: +45 33 14 56 55

Dorte Salomon Fredborg
Sekretær

Arbejdsområde:
Sekretæropgaver, medlemskontakt, mødeplanlægning og -koordinering, administration af fonde.

E-mail: dfr@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 61
Fax: +45 33 14 56 55

Jarl Cordua
Journalist

Arbejdsområde:
Redaktør web og nyhedsbrev. Årsberetning

E-mail: jac@landbrug.dk
Tlf: +45 33 39 42 24
Mobil: +45 26 63 41 28
Fax: +45 33 39 41 41

Erhvervspolitik til tiden

FLEMMING NØR-PEDERSEN
SEKRETARIATSCHEF I DANSK GARTNERI

FOTO: METTE KRULL MORE

Overalt i samfundet skærpes konkurrencen. Det gælder også konkurrencen om at varetage virksomhedernes erhvervspolitiske interesser.

“I gamle dage” havde jordbruger og dets virksomheder så stor direkte betydning for samfundet, at erhvervets ønsker til ny lovgivning, støtte osv. ofte blev til virkelighed. Den situation gav god opbakning til organisationerne, for deres indflydelse var klar og tydelig.

Sådan er det langt fra nu. Der er kommet langt flere organisationer, som har en mening om jordbrug, fødevarer, miljø, klima og sundhed. Og der er også kommet langt flere (gratis)medier, som er klar til at viderebringe mere eller mindre gennemarbejdede historier om forbruger- eller miljørelaterede emner inden for jordbrug/fødevarer.

Samtidig med denne udvikling er virksomhederne vokset og vokset, og nogle af dem er blevet så store, at de har fået mulighed for at engagere sig selv direkte i den erhvervspolitiske debat og interessevaretagelse.

For en brancheorganisation som Dansk Gartneri giver udviklingen behov for løbende tilpasning til de nye vilkår. Vi har derfor trimmet vores udvalgsstruktur, så man kan deltage i det erhvervspolitiske arbejde, uden at det beslaglægger unødigt megen tid. Vi har prioriteret den elektroniske nyhedsformidling, så medlemmerne i ugentlige nyhedsbreve og på www.danskgartneri.dk kan blive opdateret om de erhvervspolitiske muligheder og resultater. Og endelig benytter vi alle lejligheder til at blande os i den erhvervspolitiske debat om gartneriets vilkår og muligheder.

I forhold til medlemmerne er det vurderingen, at de især lægger vægt på opnåelsen af konkrete resultater, som alt andet lige gør det bedre at være gartner eller afsætningsorganisation i Danmark. I fremtiden er der ingen medlemmer, der vil betale for koordination. Som medlem vil man ses, høres, bruges og have konkrete resultater. Der ligger fremtiden for Dansk Gartneri.

For en brancheorganisation som Dansk Gartneri giver udviklingen behov for løbende tilpasning til de nye vilkår.

Indhold

DANSK GARTNERI	
2008 - et år med kriser og muligheder	2
Erhvervspolitik til tiden	3
Dansk Gartneris bestyrelse	23
Væksthusgrøntsagssektoren – et fagligt forum	23
Væksthustælling 2008	23
Dansk Gartneri i tal	24
KLIMA OG ENERGI	
Nye CO ₂ -afgifter på vej	4
Opsamling og genbrug af overskudsvarme i væksthuse	4
Klimamærkning kræver en standardiseret beregningsmetode	5
Mere fjernvarme til flere væksthusegartnerier	6
ERHVERVETS FREMTID	
Sektor skal op i gear	7
Gartnerisektor udfordres af klima og pesticider	7
Gartnerisektoren står over for store udfordringer	8
PLANTESUNDHED	
Herkomstkontrol - en privat eller offentlig opgave?	9
ØKOLOGI	
Nye regler for økologisk væksthuseproduktion	9
2008 I DEN SPISELIGE SEKTOR	
Skolefrugtordning, pesticid-rapport og driftsprogrammer	10
Lav moms på frugt og grønt side	11
Markedsordning for frugt og grønt ændret	12
PLANTESKOLER UNDER OMSTILLING	
Planteskoler under omstilling løftes af tilskudsordning	13
EU OG PLANTEBESKYTTELSESMIDLER	
I 2008 kom plantebeskyttelsesmidler i EU's fokus	14
FINANSIERING	
Forbedring af ”yngre jordbruger-ordning”	15
FORSKNING OG INNOVATION	
Købte viden med kupon	15
Gartneriforskning i en ny fremtid	16
Stor interesse for ny miljøteknologi	17
Ny forbedret innovationslov	18
Innovation i nye rammer	19
Særlig regional støtteordning til investeringer	19
GAU	
Kort om GAU	20
”Sæson” er en stor succes	20
PRESSE OG POLITIKERKONTAKT	
Dansk Gartneri satser på flere nyheder via ny hjemmeside	21
Et politisk netværk opbygger man i tide	21
GARTNERIRÅDGIVNINGEN	
Grønne fingre til leje efter behov	22

Dansk Gartneris årsberetning 2008/09

Udgiver:
Dansk Gartneri

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V.
Telefon: 33 39 45 45
Fax: 33 14 56 55

E-mail: danskgartneri@danskgartneri.dk
www.danskgartneri.dk

Redaktion:
Jarl Cordua

Oplag:
750 stk.

Design:
Macvaerk Design Studio as

Tryk:
Green Graphic

Potteroser fra Gartneriet
”Rosa Danica”, Marslev

FORSIDEFOTO:
METTE KRULL MORE

Nye CO₂-afgifter på vej

Kort før sommerferien 2008 vedtog Folketinget en markant forhøjelse af CO₂-afgifterne på det ikke-kvoteomfattede energiforbrug.

FOTO: COLOURBOX

Helt overordnet er det Dansk Gartneris opfattelse, at der ikke er brug for nye afgifter. Derfor har foreningen brugt mange ressourcer på at få indflydelse på lovgivningen og heldigvis med betydningsfulde resultater:

- Gartnerier med fjernvarme er på linje med de direkte CO₂-kvoteomfattede gartnerier fritaget for de ny afgifter
- Øvrige væksthushgartnerier tildeles et individuelt beregnet fradrag i afgifterne, der indebærer uændret nettoafgift ved uændret energiforbrug
- Ved nedsat energiforbrug vil virksomhederne få et overskydende bundfradrag, der kan fratrækkes i CO₂-afgifterne på elforbruget

Afgiftsoplægningen vil derfor primært være et problem for virksomheder i vækst, idet et udvidet energiforbrug vil blive pålagt den nye høje afgiftssats. Som kompensation herfor har Dansk Gartneri dog opnået en tilskudsordning til energieffektivt nyt væksthushbyggeri. Hertil er der afsat 20 mio. kr. på finansloven fordelt over årene 2009 – 2012.

Afgiftsoplægningen vil derfor primært være et problem for virksomheder i vækst, idet et udvidet energiforbrug vil blive pålagt den nye høje afgiftssats.

Desværre lykkedes det ikke for Dansk Gartneri at få åbnet denne ordning for fjernvarmegartnerierne som en kompensation for den manglende tildeling af CO₂-kvoter ved udvidelser. Det er også fortsat et problem, at gartnerier, der overgår fra individuel opvarmning til fjernvarmeforsyning, ikke kan gøre brug af afgiftsfradraget i denne sammenhæng. Dansk Gartneri arbejder derfor fortsat på at ændre reglerne. I øvrigt træder såvel afgiftsoplægningen som tilskudsordningen til nybyggeri først i kraft efter en godkendelse i EU-Kommissionen.

LEIF MARIENLUND

Opsamling og genbrug af overskudsvarme i væksthuse

Der er behov for en tilskudsordning til klimavenlige investeringer i danske gartnerier.

Siden 1996, da gartnerierhvervet påbegyndte de treårige brancheaftaler med Energistyrelsen, har væksthushgartnerierne været i stand til at reducere energiforbruget med mere end 20 %. Målt i CO₂-udledning har reduktionen været på hele 25 %.

Det positive resultat er først og fremmest opnået som følge af en fortsat bedre isolering af væksthuse samt en mere effektiv styring af klimaet i gartnerierne. Arbejdet for at opnå yderligere effektiviseringer i det samme spor vil fortsætte, men Dansk Gartneri forventer nu, at en helt ny teknologi i løbet af få år kan reducere energiforbruget markant og måske også på lidt længere sigt gøre væksthushgartnerierne til leverandører af energi.

Den ny teknologi tager udgangspunkt i, at væksthuse, der i princippet fungerer som store solfangere, i sommerhalvåret modtager dobbelt så meget solenergi, end der forbruges på årsbasis. Udfordringen har hidtil bestået i at opsamle denne sommervarme og gemme den til vinterhalvåret. Men dette er nu muligt via lagring i såkaldte aquifers (stillestående vandlag i undergrunden).

Teknikken anvendes allerede i dag med gode resultater i foreløbigt 15–20 hollandske væksthushgartnerier.

I efteråret 2008 er der i gartneriet Hjortebjerg påbegyndt et tilsvarende dansk demonstrationsprojekt, som Dansk Gartneri har store forventninger til. Anlægget forventes at være i fuld drift fra sommeren 2009 og vil hermed også kunne blive gartnerierhvervets bidrag til klimakonferencen i København sidst på året.

Den samlede målsætning for det 4.000 m² store demonstrationsanlæg er at opnå et energiforbrug, der er 60 % mindre end gennemsnitsforbruget i traditionelle væksthuse. Såfremt dette resultat opnås i det samlede danske væksthuseareal, så vil CO₂-udledningen herfra kunne nedbringes markant.

Der er dog "en slange i paradiset", for teknologien er så investeringstung, at den ikke umiddelbart er virksomhedsøkonomisk rentabel. Det fynske demonstrationsprojekt har derfor også kun kunnet realiseres ved hjælp af tilskudsmidler fra Region Syd og EU's Regionalfond. Endvidere har Miljøstyrelsen og

FOTO: FLORADANIA

Nordfyns Kommune bidrager med en dispensationsadgang til at hæve vandtemperaturen i aquiferen til maksimalt 35 grader, hvilket har reduceret investeringsomfanget.

Hvis teknologien skal udbredes i almindelighed inden for gartnerierhvervet, er det imidlertid en forudsætning, at der følger investeringstilskud med. Det er netop tilfældet i Holland, hvor parlamentet i 2009

har sat omkring 100 mio. € af i 2009 primært til de såkaldte "semigeslotene" væksthushsystemer. Dansk Gartneri fortsætter derfor arbejdet for at opnå de samme vilkår for gartnerierne i Danmark, som kollegerne har opnået i Holland.

LEIF MARIENLUND

FOTO: COLOURBOX

Klimamærkning kræver en standardiseret beregningsmetode

Klimaspørgsmålet har fortsat stor bevågenhed i den offentlige debat. Dette ser man blandt andet ved, at der fra forbrugerside med mellemrum efterlyses oplysninger om fødevarers og andre produkters såkaldte "CO₂-fodspor". Det er oplysninger om CO₂-udslip i forbindelse med produktion og transport. Der er ingen tvivl om, at danske frilandsgroentesager og frugt også i denne sammenhæng scorer topkarakterer, men hvordan ser regnestykket ud for de danskproducerede væksthushavende produkter? Her bliver sagen mere kompliceret, da de foretagne undersøgelser viser resultater, der stritter i flere forskellige retninger.

Eksempelvis offentliggjorde Miljøstyrelsen for år tilbage en undersøgelse, der viste, at CO₂-udslippet i forbindelse med danske tomater var fem gange så højt som udslippet fra spanskproducerede tomater, som desuden blev transporteret til Nordeuropa med lastvogn. Undersøgelsen gik fejlagtigt ud fra, at de spanske tomater blev dyrket uden energiforbrug på friland, men derudover var der også den afgørende metodebrist i opgørelsen, at den hviler på den forkerte forudsætning, at energiforbrug og CO₂-udledning er præcis det samme. Så enkel er verden imidlertid ikke.

Det er utvivlsomt rigtigt, at der eksisterer et større energiforbrug ved den danske produktion. Men Miljøstyrelsens undersøgelse af ældre dato overser fuldstændigt, at godt 1/3 af det danske væksthushavende opvarmes ved hjælp af overskudsvarme fra elproduktionen på de store centrale kraftvarmeværker. Herfra udledes der i forvejen store mængder uudnyttet kølevand til for eksempel Odense Fjord eller Århus Bugten. Uden gartnerierne nyttiggørelse af varmen ville udledningen, derfor være endnu større. Gartnerierne varmeffekt er således ikke lig med en tilsvarende forøgelse af CO₂-udledningen.

Hertil kommer, at den helt overvejende del af den danske væksthushavende grøntsagsproduktion finder sted i forbindelse med decentrale kraftvarmeværker på de enkelte gartnerier. Mens produktionen af varme er dimensioneret til gartnerierne behov, er det her elproduktionen, der er i "overskud" og leveres til det offentlige elnet. Her glemmer Miljøstyrelsens undersøgelse helt at modregne det CO₂-udslip, der ville være forbundet med, at elværkerne alternativt selv producerede denne elmængde.

Det uafhængige analyseinstitut CASA har for 3F foretaget en sammenligning af miljøpåvirkningerne fra henholdsvis dansk og spansk produktion af tomater og agurker. Her har CASA gjort sig den ulejlighed at indregne netop denne effekt af gartnerierne decentrale kraftvarmeanlæg, og dermed når man frem til den stik modsatte konklusion: Eftersom elproduktionen på et gennemsnitligt dansk elværk er forbundet med en forholdsvis stor CO₂-udledning, så vil produktionen af 1 kg danske tomater i forbindelse med kv-anlæggene imidlertid være i stand til at nedsætte emissionen med 2 kg CO₂. Dermed er der ved produktion af danske tomater en relativ nedsættelse af klimapåvirkningen.

Overordnet set kan man stille spørgsmål ved, hvad man egentlig kan bruge en "CO₂-etikette" på forskellige produkter til. Forvirrer en etikette mere, end det skaber klarhed? Og vil det ikke være mere hensigtsmæssigt at bruge ressourcerne på fortsat at forbedre energieffektiviteten? Såfremt forbrugeren imidlertid måtte ønske en meningsfuld CO₂-mærkning, så medvirker Dansk Gartneri gerne til det. I den situation er det dog afgørende, at der samtidig udvikles en fælles anerkendt og

accepteret metode til beregning af CO₂-emissionerne, der også medtager alle mellemregningerne. Eksemplet med de spanske vs. danske tomater viser klart, at det er helt misvisende, at man sætter lighedstegn mellem energiforbrug og CO₂-udledning.

LEIF MARIENLUND

MADS PEDERSEN, DER AVLER TOMATER OG PEBERFRUGTER VED BELLINGE PÅ FYN, FØLGER KLIMADEBATTEN TÆT. "STORT SET HELE DET DANSKE AREAL MED TOMATER OPVARMES MED OVERSKUDSVARME FRA FX. FYN SVÆRKET ELLER MED VARME FRA DECENTRALE KRAFTVARMEANLÆG BASERET PÅ NATURGAS. DE DANSKE TOMATGARTNERIER ER MED ANDRE ORD MED TIL AT UDNYTTE EN VARMERPRODUKTION, DER ELLERS VILLE BLIVE LEDT UD SOM KØLEVAND, ELLER DE SIKRER EN SAMLET MEGET HØJ UDNYTTELSE AF NATURGASSENS ENERGIINDHOLD. HERTIL KOMMER, AT DE FLESTE TOMATGARTNERIER RENSER RØGGASSEN OG ANVENDER DENS CO₂-INDHOLD I VÆKSTHUSENE, HVOR DEN OPTAGES AF TOMATPLANTERNE. RESULTATET ER MEGET KLIMAVENLIGE DANSKE TOMATER", UNDERSTREGER MADS PEDERSEN.

Mere fjernvarme til flere væksthusegartnerier

Aktuelt består den største danske energipolitiske udfordring i, at få reduceret energiforbruget i den ikke-kvotebelagte sektor. Men en udvidelse af det eksisterende fjernvarmenet med mere fjernvarme til flere væksthusegartnerier er et effektivt middel for at opnå dette mål - både miljømæssigt set, men også samfundsøkonomisk. Det vurderer Dansk Gartneri.

FOTO: JARL CORDUA

Der vil normalt være en samfunds-mæssig omkostning forbundet med at reducere CO₂-udledningen, men i dette tilfælde viser Dansk Gartneris beregninger, er der tale om en samfundsøkonomisk gevinst.

Godt 1/3 af det danske væksthuseareal dvs. omkring 1,8 mio. m² er i dag opvarmet med fjernvarme, primært fra Fynsværket og Studstrupværket. Men der er fortsat store mængder overskudsvarme fra elproduktionen, der køles uudnyttet væk. Ifølge energiselskabernes grønne regnskaber drejer det sig om 3.760 TJ fra Fynsværket og 5.944 TJ fra Studstrupværket, der udledes i henholdsvis

Odense Fjord og Århusbugten. Den samlede mængde energi, der køles væk fra de to centrale værker, svarer til opvarmningen af ca. 120.000 private boliger.

Efter Dansk Gartneris vurdering er der yderligere 15-20 væksthusegartnerier med et samlet areal på ca. 750.000 m², som er placeret i nærheden af det eksisterende fjernvarmenet, der derved har mulighed for at nyttiggøre dele af denne overskudsvarme. Energiforbruget til opvarmning af disse gartnerier udgør i dag godt 1.000 TJ med en dertilhørende årlig CO₂-udledning på omkring 65.000 tons. Der er dog

først og fremmest en virksomhedsøkonomisk barriere for yderligere udnyttelse af fjernvarmen.

Det er omkostningsfuldt at udvide fjernvarmenettet, og hertil kommer de nødvendige investeringer internt i gartnerierne. Tilbagebetalingstiden for investeringen er typisk 5-7 år og derfor for lang til, at det er rentabelt for gartnerierne at overgå til fjernvarme.

Dansk Gartneri arbejder imidlertid målrettet for at få fjernet de økonomiske barrierer. Blandt mange tiltag har organisationen opfordret klima- og energiminister Connie Hedegaard

til at etablere en tilskudsordning til anlægsinvesteringerne. Der er herudover tillige behov for at få ændret et uhensigtsmæssigt samspil mellem CO₂-kvoteloven og CO₂-afgiftsloven, der på det nærmeste straffer de gartnerier, der skifter fra individuel opvarmning til fjernvarme.

Problemstillingen er nu kommet på den politiske dagsorden, og Energistyrelsen er i samarbejde med Dansk Gartneri i færd med at foretage yderligere beregninger om potentialet for energieffektiviseringer mv.

LEIF MARIENLUND

Sektor skal op i gear - ellers ender vi som Ford og General Motors

Produktudvikling og produktfornyelse skal op i tempo, og det skal gå meget stærkere, hvis gartnerierne skal klare sig i konkurrencen. Det siger gartneriejer **Kristian Madsen** fra Gartneriet PKM i et interview om gartnerisektorens fremtid og udfordringer.

KRISTIAN MADSEN - FOTO: PKM

Hvad er den vigtigste udfordring for den danske gartnerisektor?

Kristian Madsen: Det er helt klart, at få produktudviklingen og produktfornyelsen op i tempo. Det skal gå meget stærkere, hvis vi skal klare os i konkurrencen. Tilbage i 1970'erne og 1980'erne var vi i Europaklasse og udviklede en række nye succesrige produkter – f.eks. potteroser - som var med til at sætte helt nye standarder på det europæiske marked.

Udover at gartnerne selv skal satse mere på produktudvikling og fornyelse, hvem skal så hjælpe dem?

Kristian Madsen: Det skal først og fremmest forskningen. Jeg tror på både forskningscenter Årslev og KU-Life, som begge har store interesser i prydplantesektoren og dens udviklingsmuligheder. Her handler det meget om at få styrket samarbejdet og dialogen, og jeg forventer, at forskerne fremadrettet kommer langt mere ud på gartnerierne samt deltager på internationale udstillinger. På den måde kan de selv vurdere de danske gartneres produkter i forhold til de udenlandske producenter. Jeg mener også, at både forsknings-

centret i Årslev og KU-Life bør komme med konkrete forslag til, hvad de kan gøre med hensyn til produktfornyelse. Jeg oplever, at de nævnte institutioner venter i hængekøjen på, at gartnerne henvender sig. Sådan må det ikke være. I en dynamisk verden skal det efter min mening være omvendt. Lad de unge forskere komme ud og tilbyde deres eventuelle kunder det, de kan. Jeg tror på, at der er unge, dygtige medarbejdere

på Årslev og KU-Life, men de skal have muligheder. Giv dem mulighed for at vise, hvad de kan. Vi har jo intet at tabe ved det!

Danmark er vel nok verdens dyreste land at producere i. Skal der overhovedet på sigt være produktion af potteplanter i Danmark?

Kristian Madsen: Ja, der vil også på sigt være en betydelig dansk produktion. Men det forudsætter, at vi på alle felter kommer op i gear igen.

Jeg tror på både forskningscenter Årslev og KU-Life, som begge har store interesser i prydplantesektoren og dens udviklingsmuligheder. Her handler det meget om at få styrket samarbejdet og dialogen, og jeg forventer, at forskerne fremadrettet kommer langt mere ud på gartnerierne samt deltager på internationale udstillinger. På den måde kan de selv vurdere de danske gartneres produkter i forhold til de udenlandske producenter.

Lad mig bruge et billede fra bilindustrien: Hvert år kommer der nye modeller, der er lidt smartere, bruger lidt mindre brændstof, har lidt længere serviceintervaller osv. På samme måde skal det være med potteplanter. Hvert år skal der komme nye modeller, der kan lidt mere end de gamle, og som derfor også er lidt dyrere. Hvis vi ikke passer på, så ender vi akkurat som Ford og General Motors.

Afslutningsvist tror jeg også på, at der mellem kunde og gartner skal være langt mere snak om konkrete ordretiltag og produktfornyelse. Det er opgaver, som vi kan styrke salgsløbet med. Den form for dialog/salg går meget stærkt i Holland, og vi skal skynde os at lære af dem, men gøre det på vores egen måde.

FLEMMING NØR-PEDERSEN

Gartnerisektor udfordres af klima og pesticider

Gartnerne har spændende produkter, der kan forebygge alvorlige livsstilssygdomme, men har et problem med restindhold i frugten. Det skal I have håndteret med mere forskning, udvikling og flere moderne midler, mener de konservatives fødevareordfører **Vivi Kier**.

VIVI KIER - FOTO: DE KONSERVATIVE

Vivi Kier, du er sundhedsordfører for Det konservative Folkeparti. Hvordan ser du på gartnerisektorens rolle i forhold til sundhed og forebyggelse?

Vivi Kier: Gartnerisektoren med dens store produktion af frugt og grønt har afgjort nogle meget spændende produkter i relation til at forebygge flere alvorlige livsstilssygdomme, som jo desværre koster danskerne alt for

mange gode leveår. Derfor er jeg også optaget af at hjælpe og understøtte det jeg kan, så vi får danskerne til at øge indtaget af frugt og grønt.

Hvor ser du de store udfordringer for gartnerisektoren?

Vivi Kier: Der er først og fremmest klimaudfordringen. Selvom gartnerierne er gode til at bruge overskuds-

varme, og selvom der er gjort en stor indsats for at spare på energien, og I virkelig har opnået imponerende resultater, så er der et stykke vej endnu, før I har opnået en tilpas uafhængighed af kul, olie og naturgas.

Skal jeg pege på en ting mere bliver det pesticiderne. I er noget nær verdensmestre i biologisk bekæmpelse

i væksthuse, og det er super flot, men I har et problem med restindhold i frugten. Det skal I have håndteret med mere forskning, udvikling og flere moderne midler.

FLEMMING NØR-PEDERSEN

FOTO:METTE KRULL MORE

Gartnerisektoren står over for store udfordringer

DLG er majoritetsaktionær i GASA GROUP Odense, som er blandt Europas førende handelsvirksomheder med blomsterprodukter. Dansk Gartneri har spurgt adm. direktør **Asbjørn Børsting**, DLG om virksomhedens og gartnerierhvervets strategiske udfordringer.

ASBJØRN BØRSTING - FOTO: DLG

- Gartnerisektoren som helhed står overfor en række store udfordringer. Hele den europæiske gartnerisektor oplever for tiden et presset marked. Det gælder for både det spiselige område og området for blomster og planter, at prisudviklingen har været lidt nedadgående eller stagnerende.

Samtidig er de største omkostningsposter dvs. arbejds løn, energi og transportomkostninger steget i løbet af 2008, omend de sidstnævnte nu falder igen. Og dertil kommer hele CO₂-problemstillingen, som er en særlig udfordring for gartnerisektoren.

Børsting ser det som en central opgave at forbedre forholdet mellem priser og omkostninger, det såkaldte bytteforhold.

- Der ligger en enorm opgave i at

skabe nogle endnu bedre rammer for salget. Det betyder også, at gartnerierhvervet har en kæmpeopgave foran sig med henblik på at effektivisere produktionen, så man bliver mere konkurrencedygtig.

Han peger desuden på, at der på det erhvervspolitiske felt ligger en opgave mht. at forbedre rammebetingelserne.

- Der er behov for mere fleksibilitet i forhold til arbejds lønnen, hvor der er for megen stivhed. Det gælder især i forhold til de sæsonarbejdere, som visse kulturer ikke kan undvære.

Hvordan ser du udviklingen for salgsselskaberne?

- Det er nødvendigt, at de forskellige selskaber bygger deres salgsarbejde op på en måde, der understøtter salget til detailkæderne. Vi skal simpelthen blive dygtige til at

levere såkaldte differentierede kædekoncepter. Dvs. levere - og udvikle - præcis det, kunderne efterspørger. Samtidig skal vi også fastholde et fokus på leveringen til de klassiske grossistmarkeder. Denne afsætningskanal giver nok en større bruttoavance, men der vil også være større betjeningsomkostninger.

Grøntsagssektoren er primært orienteret mod et nationalt marked. Det kræver, at man har en national tilgang på det spiselige område, men på blomsterplanteområdet kræver det til gengæld en europæisk tilgang, mener Børsting. Han understreger

dog, at eksporten af danske grøntsager er stigende, og at den udvikling skal fortsætte.

Hvad er så dansk gartneris styrker?

- Det er, at man generelt set producerer nogle gode kvalitetsprodukter. Desuden er vi fleksible og differentierede i forhold til kundegrupperne. På nogle blomsterkulturer har vi også nogle internationalt set stærke virksomheder. Men den slags virksomheder har vi brug for flere af, slutter Asbjørn Børsting.

JARL CORDUA

Vi skal simpelthen blive dygtige til at levere såkaldte differentierede kædekoncepter. Dvs. levere og udvikle præcis det, kunderne efterspørger.

Herkomstkontrol - en privat eller offentlig opgave?

Samfundet har størst interesse i at sikre sunde og oprindelige danske planter, mener formanden for Dansk Planteskoleejerforening, Peter Schjøtt.

PETER SCHJØTT - FOTO: METTE KRULL MORE

Herkomstkontrollen er et kårings- og herkomstkontrollsystem, som skal sikre, at man både anvender gode frøklidder og modarbejder brugen af uegnet import af skovfrø og planter. Alternativet til de gode danske frøklidder kan være brug af billige skovfrø og planter fra andre dele af Europa. Dette plantemateriale er hverken nødvendigvis tilpasset det danske klima eller typisk for vores område.

På grund af træernes lange liv bliver der tale om relativt langsomme ændringer i skovens genetiske sammensætning. Til gengæld kan det give langsigtede konsekvenser, som kan være særdeles vanskelige at rette op på igen.

Der er derfor en klar samfundsmæssig interesse i fortsat at sikre de

bedste danske frøklidder, herunder at sikre at købte planter rent faktisk stammer fra den frøkilde, som angives af sælgeren.

I Danmark er systemet her og nu brugerfinansieret gennem frø- og kontrolafgifter. Imidlertid er finansieringen af systemet i de senere år kommet under pres, blandt andet fordi strukturudviklingen i planteskoleerhvervet gør, at der er færre til at betale. Desuden har vigende salg af skovplanter i de senere år reduceret indbetalingerne, og endelig er der risiko for, at ejere af særligt gode danske skovbevoksninger fristes til at spare øgede gebyrer ved ikke længere at registrere sådanne bevoksninger som frøklidder.

Alt i alt peger udviklingen på, at hvis man ønsker en fortsat herkomstkon-

trol på et effektivt niveau, så bør samfundet sikre den fremtidige finansiering. Det er samfundet, der har den største interesse i at sikre sunde og oprindelige danske planter til at udbygge og vedligeholde de danske skove, og på trods af en vigende brugerbetaling bør man ikke sætte mange års godt arbejde af herkomstkontrollen over styr.

I nabolande som Tyskland og Holland har man allerede indset forde-

lene ved at opretholde herkomstkontrollen, hvor det offentlige finansierer den nødvendige kontrol og kåringen af frøklidder.

Derfor bør det offentlige også dække dette beløb, så vi fortsat kan sikre gode frøklidder til morgendagens skove.

PETER SCHJØTT

Alt i alt peger udviklingen på, at hvis man ønsker en fortsat herkomstkontrollen på et effektivt niveau, så bør samfundet sikre den fremtidige finansiering.

Nye regler for økologisk væksthushproduktion

1. januar 2009 trådte nye regler for den økologiske produktion i kraft. Dvs. fra denne dato gælder nye EU-regler og en ny dansk økologilov. Desuden er en dansk bekendtgørelse for den økologiske væksthushproduktion i støbeskeen.

Harmonisering har været nøgleordet i arbejdet med de nye, fælles EU-regler for den økologiske produktion. Principperne for den økologiske produktion er nu ens for alle lande, og en række nationale særregler er blevet fjernet. Inden for væksthushproduktion er der imidlertid fortsat væsentlige forskelle på tværs af landegrænserne.

I 2008 har Dansk Gartneri deltaget i en række møder med Plantedirektoratets Kontroludvalg for at fastlægge de nationale regler for den økologiske væksthushproduktion i en ny bekendtgørelse. Når arbejdet

er afsluttet, bliver der taget kontakt til andre EU-medlemslande med henblik på at opnå større harmoni i reglerne for den økologiske væksthushproduktion inden for EU.

Til brug for arbejdet har Plantedirektoratet indhentet oplysninger om regelsættet i en række andre lande, herunder Tyskland, Holland, England og Sverige. De viser, at forhold, som i dag kan være tilladt i Tyskland, er forbudt i Danmark - og vice versa.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: COLOURBOX

FOTO:GAU

Skolefrugtordning, pesticid-rapport og driftsprogrammer

2008 blev et travlt år for den spiselige sektor.

Den største opgave for sektoren var ubetinget omlægningen af driftsprogrammerne for producentorganisationerne til den nye EU-forordning. Det hele skete under et vist tidspres, idet arbejdet startede i januar 2008 med en deadline for aflevering af ansøgninger for de kommende års driftsprogrammer i midten af november 2008. Det lykkedes at løse denne opgave, og der skal lyde en stor ros til Fødevarerhverv for en god indsats og et interessant arbejde, der blev gennemført i forbindelse med udarbejdelsen af den nationale strategi.

EU vedtog en ny skolefrugt/grøntordning med virkning fra medio 2009 med et årligt beløb på 90 millioner €. På den ene side lyder det af mange penge, men regnet ud på alle potentielle børn, så rækker beløbet ikke så langt. Det er dog positivt, at der nu er taget hul på opgaven med

at sikre de europæiske skolebørn sund mad i skolen. Der udestår fortsat en national udmøntning af ordningen, hvor det står politikerne frit for at supplere ordningen med egne midler. Sektoren ser frem til at se et oplæg til en skolefrugt/grøntordning i Danmark.

I år har "handelsnormer" og mærkningsordninger også stået højt på den politiske dagsorden, og gartnerierhvervet bakkede op om fødevarerministerens forslag om en datomærkning på frugt og grønt. Det er selvfølgelig en sag, der afgøres i EU, hvor det bliver svært at få forslaget gennemført. Ikke desto mindre er vi positive og bidrager gerne til løsninger og forslag til, hvordan man rent praktisk kan administrere en datomærkningsordning.

Omkring handelsnormerne ønskede sektoren fortsat, at forbrugeren

tydeligt kan se oprindelseslandet på de købte frugt- og grøntvarer. Dette krav blev fastholdt i EU's nye forordning. Omvendt blev der skåret ned i antallet af handelsnormer, hvilket vi fandt unødvendigt.

Rapporten om pesticidrester for 2007 indeholdt tal, der viste enkelte fagligt begrundede stigninger i æbler og jordbær, men i det store hele så tallene for pesticidrester pæne ud. Denne stigning for disse enkelte sorter medførte dog en vis kritik.

Vi må vænne os til ikke at have monopol på synspunkter, hvad angår tal for pesticidrester. Der ligger derfor en stor udfordring for erhvervet i at nedbringe disse tal. Men der ligger dog også en pædagogisk udfordring i at forklare de risikobaserede analyseprincipper, som Fødevarerstyrelsen anvender. Navnlig når disse principper alt andet lige vanskeliggør en præcis sammenligning mellem årene.

MOGENS CHRISTENSEN

EU vedtog en ny skolefrugt/grøntordning med virkning fra medio 2009 med et årligt beløb på 90 millioner €. På den ene side lyder det af mange penge, men regnet ud på alle potentielle børn så rækker beløbet ikke så langt.

Lav moms på frugt og grønt

Om kort tid kommer Forebyggelseskommissionen med sine længe ventede forslag til et sundere Danmark. Blandt de mulige forslag er en lavere moms på sundere fødevarer. Befolkningen er positiv overfor forslaget, viser undersøgelser.

FOTO: GAU

Danskerne siger ifølge undersøgelser ubetinget ja til idéen om differentieret moms på fødevarer – et forslag som også bliver mere og mere populært blandt Folketingets sundhedspolitiske ordførere, selvom et flertal i Folketinget fortsat er imod forslaget.

Et stort flertal i den danske befolkning går ind for differentieret moms på fødevarer og synes, at det er samfundets opgave at forebygge vigtige sygdomme som hjertekarsygdomme, diabetes og kræft. Det viser en undersøgelse, som TrygFonden og ugebrevet Mandag Morgen præsenterer i rapporten "Fremtidens forebyggelse – ifølge danskerne" i 2008.

I en Gallup-måling er folk blevet bedt om at tage stilling til den situation, at de sunde fødevarer blev billigere, samtidig med at de usunde blev dyrere – altså en udgiftsneutral løsning. Ikke mindre en 80 procent af de adspurgte mente, at det ville være en god ide, og 64 procent mente, at det ville få dem til at spise mere frugt og grønt, hvis disse fødevarer blev billigere.

Til gengæld mener kritikerne, at differentieret moms er en ineffektiv metode til at ændre forbrugsvanerne, fordi en nedsat moms vil ramme bredt og ikke kun dem, der spiser mest usundt. Endvidere vil en moms-nedsættelse koste staten et ganske

stort provenu, som i stedet kan bruges på mange andre sundhedsfremmende tiltag.

Debatten om differentieret moms har kørt, siden regeringen i 2008 nedsatte den såkaldte Forebyggelseskommissionen, der ifølge kommissoriet for arbejdet skal komme med anbefalinger og forslag til forbedring

af folkesundheden på et "dokumenteret og omkostningseffektivt grundlag", samtidig med at det "personlige ansvar for egen sundhed styrkes". Køreplanen er, at politikerne ud fra kommissionens anbefalinger skal iværksætte en ny sundhedspolitik i 2009.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Et stort flertal i den danske befolkning går ind for differentieret moms på fødevarer og synes, at det er samfundets opgave at forebygge vigtige sygdomme som hjertekarsygdomme, diabetes og kræft.

FOTO: MICHAEL ALTSCHUL / VISUELMEDE

Markedsordning for og frugt grønt ændret

Nye driftsprogrammer fra 2009. Fødevarerhverv har i 2008 arbejdet med udviklingen af den nationale strategi for producentorganisationerne på frugt- og grøntområdet. Det er sket som en følge af ændringerne af Rådsforordningen om en fælles markedsordning for frugt og grønt i EU.

2008 har derfor været et overgangså, hvor tidligere driftsprogrammer er fortsat uændret, mens man har udarbejdet grundlaget for de nye driftsprogrammer, der træder i kraft fra 2009.

Der var tale om et større arbejde, der forløb over sommeren i et godt og konstruktivt samarbejde med erhvervet.

Den nationale strategi udstikker de overordnede mål med ordningen i de enkelte lande, som skal virke som en fælles ramme for producentorganisationernes fremtidige driftsprogrammer.

Den nationale strategi indeholder desuden en miljødelen, som EU også skulle godkende. I november faldt alle de formelle forhold på plads. Miljødelen i den nationale strategi blev godkendt, og Fødevarerhverv blev færdig med at udarbejde en

bekendtgørelse og en vejledning. Dermed blev Danmark sammen med Frankrig og Holland de første lande, der nåede så langt, at man den 15. november 2008 afleverede ansøgninger fra producentorganisationerne, så driftsprogrammerne kan træde i kraft fra starten af 2009.

Producentorganisationerne har også ihærdigt medvirket til arbejdet med at få den nye nationale strategi integreret i de nye programmer. Der er blevet væsentlig mere administration med den nye ordning, så man kan frygte, at de mindre producentorganisationer ikke magter de administrative byrder, især nær man sammenligner med et forventet provenu.

NYE HANDELSNORMER
Arbejdet med den nye markedsordning indebar også, at handelsnormerne blev revurderet. Kommissionen ønskede en forenkling, og de meldte således tidligt ud med et

Den nationale strategi udstikker de overordnede mål med ordningen i de enkelte lande, som skal virke som en fælles ramme for producentorganisationernes fremtidige driftsprogrammer.

forslag om en reduktion af normerne fra 36 til 10, der dog blev suppleret med én generel norm for alle øvrige frugt- og grøntprodukter. Samtidig ønskede Kommissionen en kraftig reduktion i kontrolkravene.

Imidlertid var flere lande imod en så drastisk reduktion af normerne. Også Dansk Gartneri fandt, at de eksisterende normer fungerede udmærket. Kommissionen, bl.a. landbrugs-kommissær Mariann Fischer Boel, holdt dog fast i forslaget, som blev gennemført, til trods for at der ikke var flertal for en fælles markedsordning i Forvaltningskomitéen.

Antallet af stemmer imod var dog ikke stort nok til at blokere for forslaget.

Konsekvensen af det vedtagne forslag er, at handelsnormen for agurker er væk – i øvrigt den norm, som ufor-skyldt i den danske EU-debat blev selve symbolet på EU's omfangsrige bureaukrati.

Blandt de 10 normer, der dog fortsætter er: æbler, pærer, salat, jordbær, peberfrugt og tomater.

TORBEN LIPPERT

FOTO: GAU

FOTO: LOTTE BJARKE

Planteskoler under omstilling løftes af tilskudsordning

Den strukturelle udvikling mod færre, men større virksomheder går stærkt inden for planteskolebranchen. På mindre end 10 år er antallet af planteskoler faldet med mere end en tredjedel. Branchen er dog ikke blevet svækket som følge af strukturudviklingen. Og det har givet en lille konkurrencefordel, at de danske planteskoler er kommet med i Enkeltbetalingsordningen.

Planteskoleerhvervet undergår en meget stærk strukturel udvikling i disse år. Det viser en ny planteskoletælling, som Danmarks Statistik har gennemført i 2008 i samarbejde med Dansk Planteskoleejerforening og Dansk Gartneri.

I 1999 eksisterede der 202 planteskoler med produktion på mere end 2 ha. I dag er der kun 128 planteskoler med samme afgrænsning. Vi har spurgt Peter Schjøtt, formand for Dansk Planteskoleejerforening og medlem af Dansk Gartneris bestyrelse, om denne udvikling reelt har svækket branchen, der i dag producerer planter for mere end 520 mio. kr.:

- Nej, bestemt ikke. Tværtimod ser jeg det som en naturlig udvikling, at produktionen bliver samlet på færre, men til gengæld større planteskoler, fordi der dermed kan opnås nogle væsentlige stordriftsfordele inden for produktion og afsætning, lyder vurderingen fra Peter Schjøtt.

- Men jeg oplever, at det er et stigende problem, at vi bliver færre og færre planteskoler til at betale hele regningen for herkomstkontrollen, tilføjer han.

Det benyttede gennemsnitsareal for planteskoler (med mere end 2 ha) er vokset fra 10,7 til 16,2 ha fra 1999 til 2007, hvilket er en stigning på mere end 50 procent. I alt er der i Danmark en aktiv planteskoleproduktion på 2.350 ha.

STIGENDE PRODUKTION AF SKOV- OG HÆGPLANTER

I dag er Region Midtjylland og Region Syddanmark hjemsted for den største aktivitet med hensyn til benyttet frilandsareal. Her findes 36 ud af i alt 48 planteskoler med mindst 10 hektar frilandsareal. Rent arealmæssigt er mere end 80 procent af planteskoleaktiviteten placeret i disse regioner, og især Vestjylland har store planteskolearealer. Hvad skyldes så denne udvikling?

- Forklaringen er, at produktionen af skov- og hægplanter antalmæssigt er gået frem til henholdsvis 50 mio. stk. og knap 17 mio. stk. Derudover oplever planteskolerne de største produktionstal inden for haveplanter, dvs. stauder, roser samt løvfældende prydbuske. Til trods for at vi oplever en stigende haveinteresse hos vores kunder, så ser det omvendt ud til, at antallet af producerede stedsegrønne prydbuske samt stauder falder, siger Peter Schjøtt.

PLANTESKOLEAREALER MED I ENKELTBETALINGSORDNINGEN
Fra og med 2008 er planteskolearealet herunder arealet med træfrugt i Danmark blevet implementeret i den såkaldte "Enkeltbetalingsordning". For den enkelte planteskole betyder det et lettere sædskifte og et årligt tilskud på omkring 2.350 kr. pr ha.

- Det er godt, at planteskolearealet nu er kommet med i Enkeltbetalingsordningen. Sammen med Dansk Gartneri har vi ydet en stor erhvervspolitisk indsats både nationalt og internationalt for at nå det mål. Under hele forløbet fik vi stor opbakning fra daværende fødevarerminister Hans Christian Schmidt, fortæller Peter Schjøtt.

Beslutningen blev truffet i forbindelse med reformen af EU's markedsordning for frugt og grønt. Der fulgte ikke nye penge med fra EU, men fordi Danmark fik afsat en tilstrækkelig national reserve i 2005, var det efter national beslutning muligt at tildele betalingsrettigheder til alle de nye arealer under ordningen.

Implementeringen af planteskoleerhvervet i Enkeltbetalingsordningen har medført en lille konkurrencefordel for de danske planteskoler.

- DET HAR IKKE SVÆKKET BRANCHEN, AT PRODUKTIONEN I DAG FINDER STED PÅ FÆRRE VIRKSOMHEDER END TIDLIGERE. MEN DET ER ET STIGENDE PROBLEM, AT VI BLIVER FÆRRE OG FÆRRE TIL AT BETALE HELE REGNINGEN FOR HERKOMSTKONTROLLEN, SIGER PETER SCHJØTT, FORMAND FOR DANSK PLANTE-SKOLEEJERFORENING. FOTO: METTE KRULL MORE

Nogle lande, herunder Holland, Belgien og Frankrig, har nemlig valgt den historiske model for afkoblingen af hektarstøtten i 2005 og kan derfor ikke give tilskud til planteskolearealet.

Tyskland har ligesom Danmark valgt den regionale model. Den tyske regering har imidlertid besluttet, at tilskuddet skal indføres gradvist frem til 2013.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

I 2008 kom plantebeskyttelsesmidler i EU's fokus

Fra direktiv til forordning. Dansk Gartneri har fulgt den politiske proces omkring et særligt EU-direktiv, som sætter rammerne for, hvordan plantebeskyttelsesmidler kan godkendes, tillades og markedsføres i unionen. Det har været under revision siden 2004 og bliver nu til en "forordning nr. 91/414". Derved kommer reglerne til at gælde direkte i medlemsstaterne.

EU-kommissionens forslag til direktiv blev behandlet i Europa-Parlamentet første gang i oktober 2007. Siden gik Parlamentet dog imod en række af Kommissionens forslag, samtidig med at de bragte flere vidtgående forslag i spil.

Herefter justerede Kommissionen forslaget på en række områder for at imødekomme Parlamentet. Rådet blev siden enige om et nyt forslag i slutningen af juni måned, men uden de mest vidtrækkende forslag fra Parlamentet, men dog stadigvæk med tilstrækkelige indrømmelser til det folkevalgte organ.

Den danske regering fik ved denne lejlighed indføjet en slags vetoret, som betyder, at de enkelte medlemsstater kan undlade at markedsføre et middel, hvis det kan godtgøres, at der er en risiko for forurening af grundvandet.

Forløbet gentog sig ved Parlamentets anden læsning, og igen har Rådet imødekommet Parlamentet på en række punkter for at nå frem til et kompromisforslag ved årsskiftet 2008/2009.

Den 13. januar 2009 vedtog Parlamentet kompromisforslaget med stort flertal. Det forventes, at den nye forordning træder i kraft i sidste halvdel af 2010.

Dansk Gartneri har ved mange lejligheder gjort opmærksom på vores bekymring over flere af de vidtgående forslag fra Parlamentet. Især har vi påpeget den manglende analyse af konsekvenserne af de fremsatte forslag.

Blandt eksperter indenfor plantebeskyttelse var der dyb bekymring over, at der var lagt op til store reduktioner i de midler, der markedsføres i Europa. Konsekvensen af en vedtagelse af de mest vidtgående forslag havde i flere tilfælde betydet

væsentlige produktionstab, eller at nogle produktioner helt måtte ophøre.

De engelske myndigheder udarbejdede dog en rapport, som analyserede konsekvenserne af Parlamentets forslag. Siden fremkom der i Sverige et bud på konsekvenserne af Rådets forslag.

Imidlertid har hverken Rådet eller Parlamentet ønsket at inddrage en konsekvensanalyse som del af deres beslutningsgrundlag. Den indstilling hos lovgiverne i EU har naturligvis vakt både dyb bekymring og forundring i de europæiske landbrugs- og gartnerierhverv.

STOR INTERESSE FOR PESTICIDREST-RAPPORT
Hvert efterår udsender Fødevarestyrelsen rapporten: "Pesticidrester i fødevarer". Resultaterne for 2007 vakte stor opmærksomhed.

På den negative side var der en stigning i selve antallet af fund af pesticidrester i jordbær og æbler. Forklaringen er indlysende den, at sommeren i 2007 var vådere end ellers, hvilket gav problemer. Dette afspejles også i fundene, hvor stigningen overvejende ligger inden for svampemidlerne. Det er en følge af, at øget fugtighed netop skaber bedre betingelser for svampevækst. Det er desuden vigtigt at holde sig for øje, at mange af fundene ligger på et meget lavt niveau i forhold til den maksimale grænseværdi, den såkaldte MRL-værdi.

De lave værdier for pesticidrester opnår man netop ved en korrekt brug af svampemidlerne. Det er således ikke et krav fra myndighederne, at man finder 0 pesticidrester i prøverne. Hele systemet er baseret på, at frugt- og grøntprodukterne holder sig under de fastsatte MRL-værdier.

FOTO: LOTTE BJARKE

Rapporten viste dog også, at fundene i pærer var faldet væsentligt. Ser man samlet på grøntsagerne, så er der kun 10 procent fund i prøverne. Danske grøntsager ligger i øvrigt ret lavt med hensyn til pesticidrester, især når der sammenlignes med grøntsager produceret i andre EU lande, og forskellen er endnu mere markant set i forhold til produkter produceret udenfor EU.

Dansk frugt og grønt ligger generelt meget lavt med hensyn til pesticidrester. Men man slip ikke for, at politikere og medier fokuserede ret ensidigt på stigningen i antallet af fund af pesticidrester i jordbær og æbler. Især når antallet af fund med lave værdier af pesticidrester blev fremstillet - i modstrid med realiteterne - som om, mængderne af pesticidrester var steget.

TASK FORCE-ARBEJDET SLUT I 2008

Den såkaldte "Pesticid Task Force" blev i november 2006 oprettet som en tværministeriel arbejdsgruppe, der skulle se på mulighederne for at reducere pesticidforbruget og indholdet af pesticidrester i dansk frugt og grønt. I 2008 gik arbejdet ind i en afsluttende fase, sådan at arbejdsgruppen afleverede en slutrapport ved årsskiftet 2009. I arbejdet deltog Fødevarestyrelsen, Miljøstyrelsen, Plantedirektoratet og Dansk Gartneri.

Rapporten peger på en række anbefalinger, herunder at man viderefører tilbagesporingsprojektet. Rapporten fokuserer på de kulturer med det største antal prøver med fund af pesticidrester. Forventningen er, at rapporten indgår i regeringens "Grøn Vækst"-strategi i foråret 2009.

Forbedring af ”yngre jordbruger-ordning”

Yngre jordbruger-ordning er de seneste år blevet forbedret på flere punkter. Eksempelvis er loftet over det maksimale lånebeløb blevet hævet til 3,9 mio. kr. Det er sket i takt med de stigende jordpriser. Samtidig er kravet til opsparingen også blevet reduceret til et mere realistisk niveau.

Folketinget behandler for tiden et forslag fra fødevareministeren, der tillader yngre jordbruger-lån, når der sker etablering i interessentskabsform. Dansk Gartneri har foreslået, at yngre gartnere også får mulighed for at optage et yngre jordbruger-lån ved etablering i selskabsform – aktieselskab eller anpartsselskab.

Inden for gartnerierhvervet er de forskellige selskabsformer mere og mere udbredte. En analyse fra Fødevareøkonomisk Institut viser, at over halvdelen af gartnerierhvervets samlede omsætning i dag kommer

fra gartnerier organiseret i selskabsform. Aktieselskaber og anpartsselskaber tegner sig for henholdsvis 35 procent og 20 procent af den samlede produktion.

Selskabsformerne indeholder væsentlige fordele i forbindelse med drift m.v. især på større ejendomme. Disse fordele er nærmere analyseret i Fødevareøkonomisk Instituts udredningsrapport ”Landbrugets fremtidige besiddelsesformer og finansiering” fra oktober 2007.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: LOTTE BJARKE

Købte viden med kupon

Forsknings- og Innovationsstyrelsen åbnede i 2008 en ny støtteordning, som giver små og mellemstore virksomheder uden erfaring med at samarbejde med viden- og forskningsmiljøer tilskud til køb af viden. En del væksthusgartnerier har modtaget tilsagn om en videnkupon på op til 100.000 kr.

FOTO: CONNIE KROGH DAMGAARD

Hensigten med videnkuponen er at fremme samarbejdet med videninstitutioner med henblik på at øge innovations-, forsknings- og udviklingsaktiviteterne i de små og mellemstore virksomheder. Samtidig skal kuponerne være med til at sikre en større kommerciel udnyttelse af den offentlige forskning end tilfældet er i dag.

Kuponen skal anvendes i forbindelse med, at virksomheden køber viden til brug for et udviklingsprojekt, der bidrager til at styrke virksomhedens innovations- og vækstpotentiale.

Videnkuponen kan benyttes i forbindelse med mange forskellige typer af aktiviteter, som for eksempel produktudvikling og kvalitetsforbedring, implementering af nye teknologier, opdyrkning af nye markeder for virksomhedernes produkter mv.

Videnkuponen skal benyttes hos en videninstitution. Det kan for eksempel være et universitet, et sektorforskningsinstitut eller et godkendt teknologisk serviceinstitut (GTS-institut) som AgroTech.

Ifølge afdelingsleder Jesper Mazanti Aaslyng, AgroTech, har et dusin væksthusgartnerier i 2008 søgt og

fået bevilget en kupon til indkøb af viden hos AgroTech:

- I AgroTech arbejder vi blandt andet med løsninger, så gartnerierhvervets energiforbrug kan nedsættes efter et klimatjek, siger Jesper Mazanti Aaslyng, der er daglig leder af fagområdet Gartneriinnovation.

Med et klimatjek får gartneriet undersøgt, hvordan energien hidtil er blevet brugt, og hvad der kan opnås ved at omlægge klimastyringen. Omlægningerne kan være mangeartede, men det kan være en ændret gartneri-strategi, ændret kunstlysstrategi, ændret nattemperatur eller omlægning til et mere dynamisk klima.

- Vores hidtidige erfaringer er meget positive. I de fleste gartnerier kan vi opnå energibesparelser på mellem 10 og 20 procent og vel at mærke uden de store investeringer, siger Jesper Mazanti.

Forsknings- og Energistyrelsen har afsat i alt 40 mio. kr. til videnkuponer i 2008 og 2009.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Gartneriforskning i en ny fremtid

Med fusionen 1. januar 2007 mellem henholdsvis KVL og Københavns Universitet og DJF med Aarhus Universitet blev forskningen indenfor erhvervet delt på 2 universiteter.

Den beslutning var vi meget bekymrede over i erhvervet, og derfor blev der nedsat en arbejdsgruppe i fællesskab mellem KU-Life, DJF, Dansk Gartneri og Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret. I gruppen var der principielt enighed om, at den samlede varetagelse af både forskning og uddannelse bedst skete ved at samle en kerne af havebrugsforskere i én organisatorisk og administrativ enhed.

Forskningen blev også drøftet af de respektive rektorer fra universiteterne, som bekræftede, at den egentlige kandidat/hortonomuddannelse fortsat alene ligger på KU-Life. De bekræftede også, at samarbejde er nødvendigt, men at det kan ske i kraft af de sædvanlige regler, der er mellem universiteter og ikke nødvendigvis via en samlet organisatorisk og administrativ enhed.

Det er på denne baggrund, at vi nu må arbejde fremadrettet med den forskning og uddannelse, som erhvervet har et stort behov for.

Erhvervet står p.t. overfor en stribe store udfordringer:

Der er fortsat et stort behov for forskning, der kan være med til at reducere brugen af og behovet for plantebeskyttelsesmidler.

Energiforbruget skal reduceres yderligere og gerne ved indførelse af mere bæredygtig teknologi - herunder akkumulering af varme i væksthuse om sommeren til senere brug om vinteren.

Innovation, sundhed og kvalitet i erhvervets produkter er en af de vigtigste parametre for at sikre fremtiden for erhvervet.

Konkurrenceevnen skal fortsat forbedres. Det kræver automatisering af en række opgaver, men især skal erhvervet blive mere markedsorienteret, dvs. udbyde produkter, som forbrugeren efterspørger.

For at nå disse mål indgår vi derfor i et samarbejde med KU-Life omkring forskning og uddannelse netop for at

understøtte og koordinere en samlet indsats.

Blandt de mest spændende perspektiver kan man pege på det uddannelsesmæssige samarbejde, der tegner sig med universitetet i Wageningen i Holland. Det er netop international inspiration i uddannelsen, der er brug for, og vi ser gerne en udbygning af uddannelsesmæssige samarbejder med andre europæiske universiteter.

Helt overordnet finder vi fortsat, at koordinering og optimering af ressourcerne på gartneriområdet er vigtig. Dansk Gartneri er derfor interesseret i alle tiltag, der kan fremme dette mål.

MOGENS CHRISTENSEN

MOGENS CHRISTENSEN
NÆSTFORMAND DANSK GARTNERI
FOTO: METTE KRULL MORE

Der er fortsat et stort behov for forskning, der kan være med til at reducere brugen af og behovet for plantebeskyttelsesmidler.

DANMARKS JORDBRUGSFORSKNING, ÅRSLEV - FOTO: CONNIE KROGH DAMGAARD

FOTO: LOTTE BJARKE

Stor interesse for ny miljøteknologi

Både i 2007 og 2008 blev gartneri og frugtavl tilgodeset med en særlig bevilling på 10 mio. kr. til ny miljøteknologi. Det skete i forbindelse med en aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om fordelingen af landdistriktsmidlerne. De politiske løfter er blevet mere end indfriet, viser tal fra Fødevareministeriet.

Det var et ekstraordinært stort antal kvalificerede ansøgninger om tilskud til udvikling, demonstration og investering i ny miljøteknologi inden for landbrug og gartneri, der var årsag til, at Fødevareministeriet valgte at fordele hele tilsagnsrammen for både 2007 og 2008 på de ansøgninger, som blev indsendt i efteråret 2007. De planlagte ansøgningsrunder i 2008 blev derfor suspenderet.

Den særlige gartneriindsats blev målrettet udvikling, demonstration og investeringer inden for fokusområderne: energieffektivitet, bedre arbejdsmiljø samt reduktion i næringsstof- og pesticider. Den store interesse hos gartnere og frugtavlere for ny miljøteknologi betød, at der allerede efter første ansøgningsrunde kunne bevilges tilsagn om støtte for næsten 30 mio. kr. fordelt på en række kvalificerede projekter.

I november 2008 afsatte Fødevareministeriet yderligere 50 mio. kr. i støtte til en grøn erhvervsudvikling inden for hele jordbruget. Pengene er øremærket som støtte til udviklingsprojekter, der eventuelt kan kombineres med et demonstrations- eller udviklingsprojekt. Sker der medfinansiering fra andre offentlige fonde mv. (f.eks. fra jordbrugets

fonde), kan der i dette tilfælde dog kun opnås tilskud til "rene" demonstrations- og investeringsprojekter. Ansøgningsfristen er udløbet.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance er i forbindelse med finanslovsaftalen for 2009 desuden blevet enige om at videreføre landdistriktsprogrammet i 2009 inden for den samme budgetramme.

I november 2008 afsatte Fødevareministeriet yderligere 50 mio. kr. i støtte til en grøn erhvervsudvikling inden for hele jordbruget. Pengene er øremærket som støtte til udviklingsprojekter, der eventuelt kan kombineres med et demonstrations- eller udviklingsprojekt.

Landdistriktsprogrammet for den resterende del af perioden 2010-2013 vil i foråret 2009 blive aftalt mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Det sker i forbindelse med drøftelserne om Grøn Vækst.

Den konkrete udmøntning af landdistriktsprogrammet for 2009 vil ved udgangen af 2009 blive aftalt imellem regeringen og Dansk Folkeparti. Imidlertid forventer Dansk Gartneri,

at tilskudsordningen til ny miljøteknologi fortsætter, fordi den er helt i tråd med regeringens egen vision om Grøn Vækst.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

FOTO: LOTTE BJARKE

Ny forbedret innovationslov

Gartnerierhvervets vigtigste udfordringer er dels at udvikle nye produkter, som opfylder forbrugernes ønsker og behov, dels at udvikle produktionsmetoder, der passer til forholdene i Danmark. I begge tilfælde har innovationsordningen vist sig at være et egnet instrument til at understøtte udviklingen.

Det var hovedbudskabet fra Dansk Gartneri ved et fælles foretræde for Folketingets Fødevareudvalg i foråret 2008 forbindelse med udvalgets behandling af et forslag til ændring af innovationsordningen. Foretrædet skete i samarbejde med Dansk Landbrug og Landbrugsraadet, der ligesom Dansk Gartneri opfordrede politikerne til at skåne innovationsordningen i forbindelse med de varslede besparelser på 450 mio. kr. på erhvervsstøtteordningerne.

Et enigt Folketing vedtog efterfølgende en justering af loven, så små og mellemstore virksomheder nu har fået bedre tilskudsmuligheder til at udvikle en stærk og konkurrencedygtig jordbrugssektor

med effekt for både virksomheden og samfundet.

Som noget nyt kan små og mellemstore virksomheder få tilskud til lån af kvalificeret personale og køb af innovationsrådgivning for at forberede et udviklingsprojekt. Der kan desuden opnås tilskud til etablering af innovationsnetværk. Endelig er tilskudssatsen forhøjet for små virksomheder, der indgår i et samarbejdsprojekt.

Det rådgivende udvalg vedrørende innovation, forskning og udvikling i det primære jordbrug og Innovationsudvalget er samtidig blevet samlet til et udvalg, som rådgiver fødevareministeren om udvikling og

innovation i hele jordbrugs- og fødevaresektoren samt sikrer en sammenhængende og ensartet prioritering af ansøgningerne. Herudover skal udvalget bidrage til udarbejdelsen af Fødevareministeriets kommende forsknings- og innovationsstrategi sammen med Det rådgivende Udvalg for Fødevareforskning (RUFF).

Fødevareministeren har udnævnt Greta Jacobsen, der er direktør i Højmarklaboratoriet A/S, til formand for Innovationsudvalget. Dansk Gartneri er repræsenteret i udvalget.

Aftalen om finansloven for 2009 imellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance

betyder, at bevillingen til innovationsordningen nedjusteres med 55 mio. kr. Som delvis kompensation overføres i 2009 et merprovenu fra pesticidafgiften på 25 mio. kr.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Dansk Gartneri er repræsenteret i Innovationsudvalget

Innovation i nye rammer

Med etableringen af AgroTech A/S har der åbnet sig nye muligheder for udvikling og innovation i gartnerierhvervet. Som GTS virksomhed kan AgroTech opnå støttemidler fra fx EU og Videnskabsministeriet til udviklingsprojekter til gavn for erhvervet.

AgroTech A/S blev etableret pr. 1. juli 2007. Bag den nye GTS virksomhed stod Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, der med etableringen af AgroTech ville sikre dansk jordbrug og dermed også gartnerierhvervet nye muligheder for udvikling og innovation.

GTS står for Godkendt Teknologisk Serviceinstitut, og det er i de ord, man skal finde forklaringen på, hvad AgroTech egentlig er.

AgroTech er nemlig hverken en forskningsinstitution som fx et universitet eller en rådgivningsvirksomhed som fx GartneriRådgivningen. AgroTechs virke ligger et sted midt imellem, og virksomhedens

eksistens bygger i høj grad på samarbejde til begge sider.

For at kunne kalde sig en GTS virksomhed, skal man godkendes af Videnskabsministeriet, der med udgangspunkt i Lov om Teknologi og Innovation sikrer, at virksomheden nu også lever op til formålet. Som skrevet står: At styrke teknologiudvikling og innovation i erhvervslivet.

PROJEKTER FOR 80 MILLIONER

En GTS virksomhed er en almen-nyttig, non-profit virksomhed, der i modsætning til et privatejet selskab som GartneriRådgivningen, har mulighed for at søge midler fra

FOTO: AGROTECH

fx EU og Videnskabsministeriet. Midler, der er øremærket til konkrete udviklings- og innovationsprojekter, der skal fremme erhvervsudviklingen.

Sætter man luppen på AgroTech Gartneriinnovation, understreger det forløbne års resultater, at konceptet har været en succes. Siden den spæde start med to medarbejdere for godt et år siden, er det blevet til en aktuel medarbejderstab på 11 og nye jobopslag i støbeskeen. Og det er lykkedes at tiltrække midler alene til væksthushusprojekter for 80 millioner kroner.

- Når jeg ser tilbage på det år, der er gået, er jeg sikker på, at AgroTech har udfyldt et hul. Der har sim-

pelthen været mangel på den type ydelser, som vi kan levere. Vores placering midt imellem forskning og rådgivning betyder, at vi kan være med til at lave ny viden, der kan bruges i erhvervet. Vi er ikke en forskningsinstitution og har derfor ikke som universiteterne fokus på at skulle være rene universiteter. I virkeligheden ligger vores rolle nok tæt op af den, de tidligere sektorforskningsinstitutioner havde, pointerer Jesper Mazanti Aaslyng, der er afdelingsleder for AgroTech Gartneriinnovation.

LOTTE BJARKE

Særlig regional støtteordning til investeringer

Tilskud er målrettet investeringer i nye processer og teknologier.

Fødevareministeriet åbner i 2009 "Danmarks nationale omstrukturingsprogram for diversificeringsstøtte" med en finansiel ramme på 56 mio. kr., der giver mulighed for indtil 40 procent tilskud til investeringer i landbrug og gartnerier.

Hensigten med ordningen er at medvirke til en positiv miljø- og erhvervsudvikling i de regioner af Danmark, der er hårdest ramt af lukninger af sukkerfabrikker. Reelt vil det sige, at det kun er landbrug og gartnerier i

Region Sjælland og Region Syddanmark, der kan komme i betragtning.

Tilskuddet er målrettet investeringer i nye processer og teknologier mv., der bidrager til et miljø- og klimamæssigt bæredygtigt landbrug og gartneri, herunder investeringer i energioptimering i væksthuse. Men herudover også investeringer, som tager sigte på at forbedre arbejdsmiljøet i landbrug og gartnerier.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Hensigten med ordningen er at medvirke til en positiv miljø- og erhvervsudvikling i de regioner af Danmark, der er hårdest ramt af lukninger af sukkerfabrikker.

FOTO: COLOURBOX

Kort om GAU

Gartneribrugets Afsætningsudvalg (GAU) varetager administrationen af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug samt Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter.

Begge fonde har til formål at styrke frugt- og gartneribrugets udviklingsmuligheder og konkurrenceevne i overensstemmelse med lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.

Fondene har mulighed for at finansiere projekter inden for afsætningsfremme, forskning og forsøg, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse og -kontrol samt andre foranstaltninger, som fødevarerministeren giver sin tilladelse til.

Midlerne i Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter bliver opkrævet direkte hos producenterne som en andel af omsætningen inden

for produktgruppen. I 2009 opkræves i alt 12,6 mio. kr. Pengene skal anvendes til gavn for den sektor, hvori de er opkrævet.

Midlerne i Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug kommer dels fra tilbageførte pesticidafgifter og dels tilbageførte CO₂-afgifter. I 2009 blev der tilbageført henholdsvis 8,2 mio. kr. og 5,1 mio. kr. – i alt 13,3 mio. kr.

I forbindelse med den politiske aftale om finansloven for 2009 imellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance blev det besluttet, at tilbageføringen af CO₂-miler til jordbrugets fonde skal ophøre fra og med 2010.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Anvendelsen af fondsmidler i 2009

(tusinde kr.)

Formål	Produktionsafgiftsfonden	Promilleafgiftsfonden	I alt
Forskning og forsøg	1.292	7.670	8.962
Rådgivning	1.215	1.860	3.075
Afsætningsfremme	7.891	3.480	11.371
Medfinansiering af initiativer under EU programmer	2.750	1.086	3.836
Administration	40	40	80
I alt	13.188	14.136	27.324

Kontaktinformation:

Gartneribrugets Afsætningsudvalg (GAU), Hvidkærvej 29, 5250 Odense SV. Telefon 36 16 62 00. Email: info@gau.dk.

Man kan få yderligere oplysninger om GAU og de konkrete projekter, som fremmes med fondsmidler på hjemmesiden www.gau.dk. Her findes også ansøgningsskema og en vejledning i, hvordan man ansøger om tilskud fra GAU

”Sæson” er en stor succes

I 2008 lancerede frugt- og grøntbranchen for første gang deres helt eget livsstilsmagasin med navnet ”Sæson”. Magasinet spiller en vigtig og central rolle for GAU’s markedsføringsprojekt, der er støttet af EU.

Det overordnede mål for GAU’s markedsføringsprojekt i 2007-2009 er at øge danskernes daglige forbrug af frugt og grønt samt øge forbrugernes viden om, hvornår det er sæson for at spise de forskellige frugter og grøntsager.

Magasinet udgives tre gange om året - april, juni og september - og hvert magasin repræsenterer således forskellige produkter afhængig af årstiden. Hver udgave trykkes i 150.000 eksemplarer, og distribueres primært via detailhandlen.

Strategien bag kampagnen, som primært består af magasinet ”Sæson”, aktiviteter på hjemmesiden samt andre online-aktiviteter, er at inspirere og uddanne forbrugere samt formidle kvalitetsbevidste og positive holdninger til frugt og grønt for på

den måde at påvirke forbruget af frugt og grønt.

Kampagnen henvender sig primært til den kvindelige del af befolkningen, da kvinder fortsat er den primære indkøbsansvarlige og derfor har stor indflydelse på familiens madvaner. Da børnefamilier har særlige udfordringer i forhold til at få spist den anbefalede mængde frugt og grønt hver dag, er der specielt fokus på denne gruppe.

”Sæson” bryder med den klassiske indfaldsvinkel til aftensmad ved ikke at tage udgangspunkt i den måltidsstyrende faktor - nemlig kødet, men derimod frugten og grøntsager. Igenem spændende reportager fra avlere over hele landet får forbrugere svar på, hvor produkterne kommer fra, hvordan de produceres, og hvordan

avlerne skaber produkter af høj kvalitet. Via interviews med kendte kokke og kokekoner samt udvikling af helt nye opskrifter er der masser af ny inspiration til, hvordan man let og hurtigt tilbereder både kendte og lidt mindre kendte grøntsager.

Magasinet har fingeren på pulsen mht. nye tendenser på restauranter og hos forbrugere og formidler det hele i et let læseligt og meget smukt layout med fantastiske billeder.

Og at vi har ”fingeren på pulsen” – det er der heldigvis mange forbrugere, der er enige i. Redaktionen har modtaget ganske mange mails fra forbrugere, som uopfordret giver stor ros til magasinets indhold, layout og opskrifter. Der er derfor ingen tvivl om, at læserne henter inspiration i ”Sæson”.

Hjemmesiden, som konstant bakker op om magasinet, blev relanceret i 2008 under navnet www.saeson-forgodsmag.dk. Et stærkt stigende besøgstal vidner om, at der også er en stor interesse for indholdet på sitet. De besøgende kan bl.a. søge opskrifter ud fra udvalgte frugter eller grøntsager, tilmelde sig nyhedsbreve, læse om månedens grøntsag eller frugt og deltage i konkurrencer.

De, som endnu ikke har haft mulighed for at stifte bekendtskab med ”Sæson”, kan læse de første tre magasiner på hjemmesiden.

PERNILLE BECH

Dansk Gartneri satser på flere nyheder via ny hjemmeside

Dansk Gartneris medlemmer og interessenter skal orienteres både gennem nyheder på hjemmesiden og i Gartner Tidende.

Al nyhedsformidling foregår i stigende grad på internettet. Derfor satser Dansk Gartneri fortsat på at øge frekvensen af friske nyheder på hjemmesiden www.danskgartneri.dk flere gange ugentligt til orientering for medlemmerne og andre interesserede i gartnerisektoren. Hjemmesiden fik lige før jul desuden et helt nyt og mere moderne udseende.

Ambitionen med den intensiverede nyhedsformidling via hjemmesiden skal bibringe organisationens medlemmer og samarbejdspartnere aktuel information især om politiske beslutninger. Men også informere om politiske initiativer, der blot er undervejs, samt aktuelle nyheder fra selve gartnerisektoren og nyt fra Dansk Gartneris organisation. Hjemmesidens besøgstal er stigende.

I gennemsnit har www.danskgartneri.dk på månedsbasis i alt omkring 3.500 besøg.

Dansk Gartneris erfarne konsulenter følger tæt de erhvervspolitiske spørgsmål af betydning for gartneriernes erhvervsinteresser. Det sker dels gennem intensiv overvågning af medierne og dels gennem det daglige arbejde med varetægelse af medlemmernes interesser og ved at trække på et godt netværk til partiernes ordførere, centrale embedsmænd mv.

Denne informationsindsamling gør Dansk Gartneri i stand til hurtigt og seriøst at orientere medlemskredsen om, hvad der her og nu står på den erhvervspolitiske dagsorden. Samtidig er vi via vores effektive nyhedsformidling også i stand til ganske hurtigt at vurdere effekten af

samt rådgive om erhvervspolitiske beslutninger, som kan påvirke gartnerierne interesser.

Medlemmer og andre har også mulighed for at holde sig orienteret via Dansk Gartneris ugebrev, som i de fleste uger udsendes pr. e-mail midt i ugen til de abonnenter, der har tilmeldt sig via hjemmesiden. Gennem ugebrevet bliver man nemt opdateret med de vigtigste erhvervspolitiske tiltag, der har interesse for gartnerisektoren.

I enkelte tilfælde udsender Dansk Gartneri også elektroniske nyhedsbreve om vigtige emner, der har betydning for en snævrere medlemskreds.

Dansk Gartneri satser dog ikke udelukkende på nyheder via Internettet. Organisationen vil fortsat have stor glæde af, at de vigtigste politiske nyheder hver anden uge bliver bragt i et fast to-siders opslag i bladet Gartner Tidende.

JARL CORDUA

Et politisk netværk opbygger man i tide

Interview med **Kaj Jørgensen** om Dansk Gartneris politikerkontakt.

Dansk Gartneri prioriterer i sit daglige arbejde en tæt politikerkontakt højt. Hvad er baggrunden for det?

Kaj Jørgensen: Det er vigtigt, at man løbende tænker politikere ind i det erhvervspolitiske arbejde. Det er i hvert fald for sent, hvis man lige pludselig skal bruge politisk hjælp og ikke kender nogen relevante politikere. Derfor er det nødvendigt at opbygge netværk i tide og i øvrigt huske også både de unge, de nyvalgte og oppositionen.

Hvordan afvikler I et typisk arrangement?

Kaj Jørgensen: Vi mødes ude hos et medlem, der gerne må ligge i politikerens valgkreds. Så går vi en tur rundt på gartneriet, hvor vi undervejs drøfter aktuelle erhvervspolitiske spørgsmål. Lige for tiden handler det meget om det nye pesticiddirek-

tiv, der er på vej fra EU. Men også spørgsmål om Grøn Vækst, udsigten til højere afgifter på pesticider og CO₂ og hvordan vi kan få skabt vækst og udvikling i den danske gartnerisektor står højt på dagsordenen.

Hvorfor prioriterer politikere den slags arrangementer?

Kaj Jørgensen: For politikere er det ret vigtigt at komme rundt i det område, hvor de er valgt. Desuden er de ofte interesseret i at få ny viden og indsigt om aktuelle sager og få udbygget deres netværk. Det er her, vi tilbyder vores hjælp. Endelig kan vi indimellem hjælpe med at synliggøre en politikers synspunkter i vores blad, på hjemmesiden osv. Det tæller alt sammen.

JARL CORDUA

FOLKETINGSMEDLEMMERNE TINA NEDERGAARD (V) OG JØRN DOHRMANN (DF) BESØGER GARTNERIET PKM. FOTO: JARL CORDUA

Grønne fingre til leje efter behov

GartneriRådgivningens eksperter assisterer gartneriejerne med alt, fra skrivning af ansøgninger til deltagelse i ledergruppen.

En central position for den optimale drift af en lang række gartnerier. Sådan beskriver rådgivningsleder for prydplanter, Thomas Skovgaard Lund, den rolle, som GartneriRådgivningen spiller for branchen. Ubeskedent? Ikke når man først hører mellemregningerne.

Rådgivningen er således stærkt involveret i de ansøgninger om finansiering, som er af vital betydning for mange af gartneriernes økonomi. Det gælder både ansøgninger til de sæsonbetonede landdistriktsmidler og en række innovationsfonde, som kan søges hele året.

- I nogle tilfælde skriver vi kun ansøgningen, mens vi i andre går i dialog med Fødevarerhverv, følger op og, om nødvendigt, supplerer med faglig viden. I nogle situationer står vi desuden for ledelsen af det projekt, som kommer ud af ansøgningen, fortæller Thomas Skovgaard Lund.

Særligt når det gælder projekter til afprøvning af ny teknologi, er der bud efter rådgivningen. De har nemlig altid et demonstrationsprojekt tilknyttet, og den formidlingsopgave interesserer sjældent gartneriejerne. - Så går vi ind med pressemeddelelse,

annonce, artikel i Gartner Tidende, arrangement af åbent hus og den slags. Typisk sørger vi også for at dokumentere afprøvningen. Vi tager med andre ord al den besværlige administration af projektet, siger Thomas Skovgaard Lund.

TOG SPARER ENERGI

Ny teknologi i den forbindelse kan være nye gardiner til væksthuse, nye borde og nye robotter til at sortere, pakke, svøbe og emballere produkterne. Blandt de seneste innovationer nævner Thomas Skovgaard Lund et "tog", der kører frem og tilbage på væksthushets bagvæg og flytter planter.

- Det sparer op til 5 procent plads og reducerer dermed behovet for energi til opvarmning.

Hermed er han inde på et af de områder, hvor GartneriRådgivningen har allermost at gøre.

- Alt skal være energibesparende i dag. Derfor bygges konkurrencedygtige væksthuse nu også med ekstra smalle sprosser for at lukke mere lys ind, fortæller Thomas Skovgaard Lund.

KONTAKT TIL FORSKNINGEN
Helt ind under huden på gartnerierne kommer han og kollegerne i konceptet Forpligtende rådgivning. Det kan indebære en fast dag hver uge i det samme gartneri.

- Mange formænd i væksthuse har behov for sparring. Ikke bare når det gælder gødningsplanen, men også planternes tilstand, ledelse af medarbejderne og rentabiliteten af en produktion. Vi stiller spørgsmål om alt: Har du brug for at søge et projekt, skal du have en klimaekspert ud, eller hvad med din hjemmeside – er den god nok, giver Thomas Skovgaard Lund som eksempel. På den måde får gartnerierne helhedsrådgivning plus kontakt til, hvad der sker i branchen og i forskningen.

- Vi bliver en slags radar for virksomheden, der opfanger dels dens udfordringer, dels de løsninger på dem, der findes i verden uden om, konstaterer Thomas Skovgaard Lund. Succesen for Forpligtende rådgivning afhænger i vid udstrækning af kemien mellem virksomhedsejer og rådgiver. I de bedste tilfælde bliver sidstnævnte en del af ledergruppen.

- Stadig flere kan se nytten af konceptet. Og det er selvfølgelig fordi

det faktisk skaber merværdi, fastslår Thomas Skovgaard Lund. GartneriRådgivningens tilbud retter sig mod alle aspekter af gartnerens produktion.

JAN JENSEN HASS
GARTNERIRÅDGIVNINGEN

Fakta & Fokus

- GartneriRådgivningen rådgiver producenter af frugt og grøntsager på friland og i væksthuse, producenter af prydplanter i væksthuse samt planteskoler.
- 35 medarbejdere, hvoraf de fleste er placeret på tre kontorer i Odense, Skejby og Skælskør.
- GartneriRådgivningen udgiver bladene Gartner Tidende og Frugt & Grønt.

FOTO: GARTNERIRÅDGIVNINGEN

Væksthusgrøntsagssektoren - et fagligt forum

Væksthusgrøntsagssektoren (VGS) er et fagligt forum for netop den del af Dansk Gartneri, der producerer grøntsager samt krydderurter under glas.

FOTO: JARL CORDUA

Strukturudviklingen har gennem de seneste år medført et jævnt faldende medlemstal. Denne udvikling fortsætter formentlig også i de kommende år.

Udviklingen har skabt behov for, at der i de seneste år også er sket en organisatorisk tilpasning. De to store kulturer - agurker og tomater - er gået fra at være egentlige "sektioner" til nu at være "kulturklubber", hvor de formelle organisatoriske krav er mindre. Det medfører, at spørgsmål om regnskaber og egentlige projekter søges koordineret så tæt som muligt i samarbejde med VGS.

Den seneste tilpasning er, at det hidtidige årsmøde i oktober i stedet er rykket til den 26. februar 2009, hvor generalforsamlingen i Dansk Gartneri finder sted.

VGS ser i øvrigt frem til at bakke op om og samle kræfterne om erhvervets fælles aktiviteter.

VGS er eksempelvis indstillet på at forene erhvervets indsats omkring GAU's markedsføringsprojekter. I øvrigt er alle markedsføringsaktiviteter de seneste år koordineret med den øvrige spiselige sektor, og det sker også i de kommende år. Sektoren og klubberne vil dog fortsat køre de faglige projekter, og der er fortsat brug for dem for at kunne udføre nogle mindre kulturspecifikke projekter.

Samlet set må man derfor konkludere, at sektoren har tilpasset sig de nye tider, bl.a. netop ved at slutte op bag de fælles aktiviteter.

DAN BREDSKOV, NÆSTFORMAND I
VÆKSTHUSGRØNTSAGSSEKTOREN

Udviklingen har skabt behov for, at der i de seneste år også er sket en organisatorisk tilpasning. De to store kulturer - agurker og tomater - er gået fra at være egentlige "sektioner" til nu at være "kulturklubber", hvor de formelle organisatoriske krav er mindre.

Væksthus-tælling 2008

Danmarks Statistik vil i samarbejde med Energistyrelsen og Dansk Gartneri gennemføre en ny væksthus-tælling for 2008. Derfor vil alle væksthusgartnerier over 1.000 m² i februar/marts måned 2009 modtage et spørgeskema fra Danmarks Statistik om gartneriets størrelse, produktionsarealets anvendelse, energiforsyning m.v.

For ikke at belaste gartnerierne unødigt gennemføres disse tællinger kun hvert 3. år. Allerede foreliggende data genbruges, så gartnerierne ikke skal bruge tid på at indberette de samme oplysninger flere forskellige steder. Dansk Gartneri opfordrer alle medlemmer til at returnere spørgeskemaet med de ønskede oplysninger til Danmarks Statistik. Det er vigtigt af hensyn til den erhvervspolitiske indsats, at erhvervet er veldokumenteret.

BJARNE PUGHOLM JOHANSEN

Dansk Gartneris bestyrelse 2008/09

Formand, gartneriejer
Kaj Jørgensen

Gartneriejer
Bent Juhl Jensen

Planteskoleejer
Peter Schjøtt

Direktør
Hans Schultz

Næstformand, frugtavl
Mogens Christensen

Gartneriejer
Johnny E. Petersen

Gartneriejer
Steen Juul Thomsen

Gartneriejer
Mads Pedersen

